1. Geen rekening gehouden met inflatie

Het nieuwe plan houdt geen rekening met inflatie. Dat is fundamenteel onjuist en onrechtvaardig. Een belegger die 4 procent rendement behaalt bij 1 procent inflatie heeft een reëel rendement van 3 procent. Dat zou je kunnen belasten. Maar bij oplopende inflatie – we hebben in 2022 10 procent gehad – is het effect veel groter.

Een belegger die 8 procent rendement had behaald, moet in het nieuwe systeem daarover belasting afdragen. Het reële rendement is al 2 procent negatief. In koopkracht wordt de belegger 2 procent armer. Daar komt de belastingafdracht nog overheen.

Met deze methodiek wordt ernstig inbreuk gemaakt op het eigendomsrecht. De argumenten die de minister geeft tegen heffing op de reële rendementen zijn niet valide en eenvoudig te weerleggen.

2. Belasting betalen dwingt tot verkoop

Een belegger houdt een effectenportefeuille aan voor de lange termijn. Door een eindejaarsrally stijgt de portefeuille in waarde van 100.000 euro naar 160.000 euro. Na matige jaarcijfers zakt de portefeuille terug naar 120.000 euro. De belegger krijgt een aanslag over 60.000 euro vermogensaanwas en moet vervolgens bijvoorbeeld 15.000 tot 20.000 euro aan belasting betalen. Meer dan 15 procent van de portefeuille moet worden verkocht.

Belasting betalen terwijl de vermogenswinst nog niet is gerealiseerd, is om meerdere redenen niet praktisch.

3. Beleggen in aandelen wordt onaantrekkelijker

Het systeem van een forfaitaire belasting 30 procent keer 4 procent levert de belegger of particulier vrijheid om zijn investeringskeuzes onafhankelijk van de belastingafdracht te nemen.

Heffen op basis van aanwas zorgt voor een hogere belasting op aandelenbeleggingen. Dat is ongewenst. Dat betekent dat het minder aantrekkelijk wordt om risicodragend kapitaal te verstrekken aan het bedrijfsleven. Meer geld wordt passief aangehouden, minder geld wordt geïnvesteerd in de economie.

Ten opzichte van vastgoed geldt dat daar de belastingheffing wordt uitgesteld tot daadwerkelijke realisatie. Er zal ook geld van aandelen naar vastgoed stromen. Daarnaast zal bij minder liquide aandelen een seizoenseffect optreden in de periode dat de belasting moet worden afgedragen door de particuliere beleggers.

4. Nederland loopt internationaal uit de pas

In een aantal landen bestaat de belasting uit een bevrijdende voorheffing, een vast percentage van het inkomen (rente en dividenden). Daar waar sprake is van een vermogensaanwasbelasting wordt deze pas bij realisatie geheven. Een heffing op basis van ongerealiseerde waardestijgingen voor vrijwel alle vermogenstitels is ongekend.

5. Negatieve bij-effecten

Het plan heeft een aantal negatieve bij-effecten:

a. een jaarlijkse verkoopdruk om de belasting te betalen en geeft diverse verkeerde prikkels
b. overhevelen van Box 3 naar Box 2 om andere dan economische redenen
c. minder risicokapitaal beschikbaar voor small- en midkapbedrijven vanwege de mindere liquiditeit in het aandeel. (kunnen moeilijk worden verkocht om belasting te betalen)
d. groter motief voor fiscale emigratie
e. nog minder aanbod van onroerend goed

6. Praktische problemen voor Belastingdienst en belastingbetaler

De Belastingdienst gaat ervan uit dat er op elke belegging jaarlijks een waardering geplakt kan worden. Niet alle vermogenstitels in Box 3 zijn echter beursgenoteerd en ook niet alle beursgenoteerde beleggingen zijn liquide te maken. Het invullen van de belastingaangifte wordt een grotere uitdaging dan ooit.

Tegelijkertijd moet de Belastingdienst op heel veel vlakken controles uitvoeren. Dat betreft waardering van aandelen/bezittingen, het volgen van vermogensstromen, tussentijdse mutaties en dergelijke. Dat is veel administratieve rompslomp en veel werk om te controleren. Als de Belastingdienst het werk nu al niet aankan, zal deze nieuwe regeling ongetwijfeld tot nog meer uitvoeringsproblemen leiden.

7. Onzekerheid over belastingopbrengst

Dit bezwaar geldt vooral voor de overheid zelf.

- Een goede schatting van de vermogensaanwas en de daaruit voortvloeiende belastinginkomsten is niet mogelijk.
- In de praktijk zal sprake kunnen zijn van forse fluctuaties. In 2021 gingen de beurkoersen fors omhoog, in 2022 weer omlaag.
- Als de economie slecht is (bijvoorbeeld krimpt), dan is het waarschijnlijk dat ook de vermogensaanwas benedengemiddeld is of negatief. Precies dan vallen de belastinginkomsten tegen. Juist als de overheid extra zou moeten investeren om de economie te ondersteunen. Bij lagere belastinginkomsten in een recessiejaar moet de overheid bezuinigen en is er dus sprake van een pro-cyclisch begrotingsbeleid.

Het ministerie van Financiën heeft dit plan – na de eerdere nederlagen bij de Hoge Raad – wijselijk voorgelegd ter consultatie. Dat is verstandig. Dat betekent u dat ook u uw stem kunt laten horen.